

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	12 Ebrill, 2012
Swyddog Arweiniol:	Cyfarwyddwr Corfforaethol – Dysgu a Chymunedau
Awdur yr Adroddiad:	Rheolwr Ymgysylltu â'r Gymuned
Teitl:	Y Diweddaraf am Ymgysylltu â'r Gymuned

---

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor Craffu am gynnydd y Strategaeth Ymgysylltu â'r Gymuned o'r enw 'Gadewch inni Ddal i Siarad' a chamau i gydlynu gweithgareddau ymgynghori ac ymgysylltu'n well yn y Cyngor.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Rhoi gwybod am ddull corfforaethol y Cyngor o ffurfioli a safoni'r gwaith ymgynghori ac ymgysylltu lawer a wna Gwasanaethau a rhoi arweiniad i gydweithwyr a chynghorwyr sy'n gwneud ymarferion ymgysylltu â'r gymuned. Sicrhau bod ymgysylltu â'r gymuned ledled y Sir yn cael ei symleiddio a'i wneud i safon uchel gyson.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Pwyllgor yn cefnogi'r dull a amlinellir isod wrth ddatblygu methodoleg strwythuredig ar gyfer gweithgareddau ymgynghori ac ymgysylltu'r Cyngor i sicrhau bod yr Awdurdod yn mabwysiadu dull proffesiynol, cydgysylltiedig a chost effeithiol.

4. Strategaeth Ymgysylltu 'Gadewch inni Ddal i Siarad'

4.1 Mae'r Pwyllgor Craffu Cymunedau wedi rhoi sylwadau o'r blaen am fersiwn ddrafft o'r Strategaeth Ymgysylltu â'r Gymuned. Mewn ymateb i sylwadau'r Aelodau, fe'i diwygiwyd i gynnwys yn benodol adran am ymgynghori ac ymgysylltu â'n Haelodau Etholedig (Atodiad 1).

4.2 Cylchredwyd y Strategaeth Ymgysylltu Ddrafft yn fewnol ar gyfer sylwadau ac mae'n cael ei chynllunio ar hyn o bryd i ddilyn yr un fformat â fersiynau hawdd eu darllen blaenorol o ddogfennau strategol y Cyngor fel y Cynllun MAWR. Bydd 'Gadewch inni Ddal i Siarad' yn cael ei mabwysiadu'n ffurfiol i fod yn ganllaw corfforaethol ymgysylltu â'r gymuned i bob Gwasanaeth ac Aelod.

5. System Rheoli Ymgynghori Ar-lein

- 5.1 Mae'r rhan fwyaf o wasanaethau'r Cyngor yn gwneud rhyw fath o ymgynghori ac ymgysylltu; fodd bynnag, mae'r rhan fwyaf ohono'n cael ei wneud mewn modd digynllun a 'ffwrdd â hi' heb roi llawer o arweiniad i ddefnyddio'r mecanwaith ymgysylltu mwyaf priodol a heb fawr o gydlynu rhwng Gwasanaethau.

Mae llawer o enghreifftiau o arfer da yn yr Awdurdod sy'n berthnasol i ymgysylltu sy'n benodol i'r cyhoedd neu i wasanaeth. Mae'r dogfennau cyhoeddus sylfaenol sy'n cefnogi'r broses CDLI, y Fforymau Hamdden ac Ieuencid a'r cyhoeddusrwydd ynghylch y 'Gwasanaeth Casglu Gwastraff x2' estynedig yn rhai enghreifftiau o'r ffordd rydym yn ymgysylltu ar hyn o bryd a'n bwriad ni yn rhan o'r system reoli hon yw defnyddio, gwerthuso a lledaenu'r holl adborth defnyddiol hwn ar ddarparu gwasanaeth.

- 5.2 Ar hyn o bryd, mae'r Cyngor yn archwilio cyflwyno portholion ymgynghori yn rhan o'n deialog ar-lein â phreswylwyr fel bod unrhyw ymgysylltu â'r cyhoedd gan Wasanaethau yn cael ei drefnu, ei gyhoeddi a'i ddadansoddi ar 'dudalen ymgynghori' un pwrpas sy'n gysylltiedig â'n gwefan. Bydd yn darparu meddalwedd wedi'i hymgorffori ar gyfer creu arolygon, dadansoddi data a chynhyrchu adroddiadau etc.

- 5.3 Manteision mabwysiadu system felly yw:

- Bydd y wefan yn siop un stop er mwyn i'r gymuned weld pob ymgynghoriad sy'n cael ei gynnal gan Sir Ddinbych (ac efallai ei phartneriaid) a'i ganlyniadau.
- Bydd y wefan yn cynnwys tudalennau ac arfau 'cefn swyddfa' (at ddefnydd mewnol) fel bod modd cydlynu gweithgareddau i osgoi dyblygu.
- Bydd pob ymgynghoriad yn mabwysiadu dull 'arfer gorau' proffesiynol i sicrhau bod safonau proffesiynol fel yr 'Egwyddorion Cenedlaethol ar gyfer Ymgysylltu â'r Cyhoedd yng Nghymru' yn cael eu mabwysiadu.
- Bydd y feddalwedd yn dadansoddi'r holl ddata ac yn llunio adroddiadau mewn gwahanol fformatau h.y. tablau, graffiau etc.
- Bydd y tudalennau gwe'n cael eu rheoli i sicrhau dull cyson o ymgysylltu â'r cyhoedd.

- 5.4 Mae cyfle i gaffael y feddalwedd mewn partneriaeth ag awdurdodau cyfagos neu fesul Bwrdd Gwasanaeth Lleol a rhannu gwybodaeth a data ar y cyd/yn gytbwys.

6. Dulliau newydd o ymgysylltu â phobl ifanc

- 6.1 Mae asiantaethau sector cyhoeddus allweddol yn Sir Ddinbych yn awyddus i ymgysylltu â phobl ifanc ar amrywiaeth o bethau sy'n effeithio ar eu bywydau bob dydd. Gallai'r materion hyn fod yn

berthnasol i ffyrdd iachus o fyw, yr amgylchedd, sgiliau gwaith, diogelwch cymunedol a llawer o ganlyniadau eraill a nodir yng Nghynllun MAWR Sir Ddinbych a dogfennau allweddol eraill sy'n llywio'r ffordd y mae'r sector cyhoeddus yn adnoddu ac yn blaenoriaethu ei wasanaethau.

Er ein bod wedi datblygu sianeli cyfathrebu da iawn fel y Fforymau leuencid, y ffordd yr ydym ni a'n partneriaid yn datblygu mecanwaith buddiol a phriodol i ymgysylltu â phobl ifanc yw ein her, ynghyd â nodi cyfleoedd presennol a chreu technegau ymgysylltu newydd.

Rydym wedi nodi dau fater arbennig sef:

a) ble a sut rydyn ni'n ymgysylltu â phobl ifanc a

b) a ydy pobl ifanc eu hunain yn gallu'n helpu i gynnal yr ymgynghoriad.

Rydym wedi dod i'r casgliad naturiol mai'r ffordd fwyaf effeithiol o ymgysylltu â phobl ifanc yw defnyddio pobl eraill o oedran tebyg i weithredu ar ein rhan, sef gyda myfyrwyr yn ymgynghori/ymgysylltu yn ffurfiol ac yn anffurfiol â'u cyfoedion mewn modd strwythuredig efallai'n rhan o'u cwricwlwm.

Gyda chaniatâd y coleg, ein cynnig yw bod myfyrwyr yn defnyddio eu rhwydweithiau cymdeithasol a chyfryngau cymdeithasol i ymgysylltu â'u cyfoedion ar ein rhan mewn sefyllfaoedd cymdeithasol neu mewn lleoedd y maent yn ymgynnull yn naturiol. Ar hyn o bryd, rydym yn cael trafodaethau parhaus â Phenaethiaid Colegau'r Rhyl a Dinbych i ddatblygu pethau.

- 6.2 Mae Strategaeth Cyfranogiad Plant a Phobl Ifanc Sir Ddinbych bellach yn destun adolygiad am fod y fersiwn flaenorol ar gyfer rhychwant oes y Cynllun Sengl Plant a Phobl Ifanc. Mae Gweithgor bach gyda chynrychiolwyr o Addysg, y Gwasanaeth Iechyd a Chyngor Gwasanaethau Gwirfoddol Sir Ddinbych wrthi'n diwygio'r ddogfen a bydd yn destun ymgynghoriad helaeth â phlant a phobl ifanc.

7. Bwrdd Gwasanaeth Lleol – Cynllun Cyfathrebu

- 7.1 Fe'n cynrychiolir ar 'Grŵp Gorchwyl a Gorffen' o dan nawdd Bwrdd Gwasanaeth Lleol Conwy a Sir Ddinbych gyda'r dasg o ysgrifennu Cynllun Cyfathrebu i'r Bwrdd Gwasanaeth Lleol. Mae ar ffurf drafft ar hyn o bryd a bydd yn cael ei gyflwyno yng nghyfarfod nesaf y Bwrdd.
- 7.2 Diben y ddogfen hon yw nodi:
- yr amcanion cyfathrebu cyffredinol i'r Bwrdd ar gyfer y 12 mis nesaf. Bydd hyn yn ein galluogi i gynyddu eglurder, dealltwriaeth, cyfathrebu a marchnata'r Bwrdd a'i flaenoriaethau;

- cefnogi'r Bwrdd o ran cyfathrebu â'r holl sefydliadau partner a rhanddeiliaid allweddol a nodwyd (mewnol ac allanol);
- y negeseuon allweddol;
- cynllun gwaith cyfathrebu.

8. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae'r holl fentrau ymgysylltu hyn yn cyfrannu at ein hamcan corfforaethol o 'Agosáu at y Gymuned'.

9. Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Ynghyd ag Awdurdodau cyfagos rydym wedi cael arddangosiadau ar-lein gan ddau gwmni sy'n darparu meddalwedd ymgysylltu ac rydym bellach yn disgwyl clywed am gostau'r feddalwedd a'r trwyddedau blynyddol. Nid oes unrhyw gyllideb ymgynghori ac ymgysylltu bwrpasol; felly bydd unrhyw gostau'n cael eu talu o'r adnoddau presennol.

10. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal?

Bydd Strategaeth Ymgysylltu 'Gadewch inni Ddal i Siarad' yn destun ymgynghoriad mewnol ac allanol ffurfiol pellach a bydd Grŵp 'Gorchwyl a Gorffen' mewnol yn gwerthuso'r pecynnau meddalwedd ymgysylltu.

11. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Risgiau cysylltiedig â pheidio â chytuno i'r argymhellion;

1. Mae risg corfforaethol y bydd diffyg ymgynghori ac ymgysylltu'n effeithiol â chymunedau a diffyg gwaith gyda phartneriaid i fynd i'r afael â blaenoriaethau allweddol yn effeithio'n andwyol ar Gynllun Corfforaethol y Cyngor ac yn arwain at lefelau is o foddhad preswylwyr.

2. Yn ei Hadroddiad Blynyddol diwethaf i'r Cyngor, roedd Swyddfa Archwilio Cymru'n cwestiynu'n benodol ein dull o ymgysylltu â'r cyhoedd yn arbennig mewn perthynas â cheisio barn plant a phobl ifanc.

3. Mae angen cynllunio gweithgareddau ymgysylltu ac ymgynghori er mwyn osgoi risg 'blinder ymgynghori' a lefelau gostyngol o gynnwys y gymuned.

4. Mae'n bosibl y bydd y diffyg ymagwedd gydgysylltiedig at ein hymgyngoriad â phreswylwyr Sir Ddinbych yn gwneud iddynt deimlo wedi ymddieithrio a heb rym.

5. Mae'n bosibl y bydd ymgysylltu digynllun yn arwain at ddarparu gwasanaeth aneffeithlon gan fod gwasanaethau'n cael eu llywio i fodloni anghenion pobl leol a gallai niweidio enw'r Cyngor.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Deddf Llywodraeth Leol 1999; Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009

Swyddog Cyswllt:

Rheolwr Ymgysylltu â'r Gymuned

Ffôn: 01824 706146

Detholiad o'r 'Strategaeth Ymgysylltu â'r Gymuned'

9.0 Ymgysylltu â Chynghorwyr

9.1 A hwythau'n arwain ein cymunedau, mae cynghorwyr yn allweddol i lywodraeth leol ac i ddemocratiaeth leol. A hwythau'n cynrychioli eu cymunedau, maent:

- yn hyrwyddo – gan ddadlau dros adnoddau'r cyngor i fynd i'r afael â materion lleol a hyrwyddo achosion unigol
- yn arwain – gan roi gweledigaeth a chyfeiriad i'w cymunedau cyfan
- yn galluogi ac yn hwyluso – gan helpu'r gymuned leol i helpu ei hun, gan annog pobl i gymryd rhan
- yn rhan o broses benderfynu'r cyngor – yn fwyaf aml drwy drefniadau craffu ond hefyd drwy Gyngor Llawn, pwyllgorau cynllunio a thrwyddedu a'r Grwpiau Ardal Aelod.
- yn cynrychioli'r cyngor a'u cymunedau ar gyrff allanol – fel y cyfryw, maent yn ddolen allweddol i sicrhau bod cyrff partner yn cydweithio i fynd i'r afael ag anghenion y gymuned gyfan.

9.2 Mae'r Cyngor yn cydnabod rôl hanfodol yr Aelod sy'n cynrychioli buddiannau a materion y bobl yn ei ward. Dylai pob Swyddog bob amser ystyried Aelodau lleol yn ystod ei waith fel arfer a dylid rhoi gwybod i'r Aelodau lleol am unrhyw beth a allai effeithio ar eu gwaith fel bod modd ystyried eu barn wrth i'r gwaith fynd rhagddo. Dylid gofalu nad yw'r Aelod lleol yn cael gwybod yn wreiddiol am rywbeth sy'n digwydd yn ei ward oddi wrth ei etholwyr neu yn y wasg.

9.3 Bydd swyddogion yn ceisio cynorthwyo, os oes modd, ymholiad unrhyw Aelod lleol a bydd yn ymdrin yn hwylus ag unrhyw beth a godir.

9.4 Bydd yr Aelodau'n ceisio helpu Swyddogion i gyfathrebu'n effeithiol â'u ward, gan helpu i hyrwyddo a mynychu cyfarfodydd os bydd angen ar adegau sy'n gyfleus i'r ddwy ochr. Bydd yr Aelodau, os ydynt yn trefnu cyfarfodydd felly, yn ystyried beichiau gwaith Swyddogion.

9.5. Bydd Swyddogion yn cadw at brotocolau perthnasol i ymgynghori ag Aelodau lleol cyn gwneud penderfyniadau am bethau sy'n effeithio ar eu wardiau. Pryd bynnag y bydd cyfarfod cyhoeddus yn cael ei drefnu gan y Cyngor i ystyried mater lleol, dylai'r holl Aelodau sy'n cynrychioli'r ward neu'r wardiau dan sylw gael eu gwahodd fel arfer i'r cyfarfod. Yn yr un modd, pryd bynnag y mae'r Cyngor yn gwneud unrhyw fath o ymarfer ymgynghori ar fater lleol, dylid rhoi gwybod i Aelodau'r ward ar ddechrau'r ymarfer.

- 9.6 Mae gan gynghorwyr ran bwysig i'w chwarae o ran cysylltu'r Cyngor Sir â Chynghorau Tref a Chymuned drwy fynychu eu cyfarfodydd yn rheolaidd â sôn wrth y Gwasanaethau priodol am bryderon a godwyd mewn cyfarfodydd felly.
- Bydd Swyddogion yn sicrhau bod Cynghorwyr Sir yn cael gwybod am gyfathrebu â Chynghorau Tref a Chymuned yn eu hardal.